

LVII. PHẠM KHEN TÁNH CHẮC THẬT

01

Khi ấy, Xá-lợi Tử hỏi Thiện Hiện:

- Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa là hành pháp chắc thật hay là hành pháp không chắc thật?

Thiện Hiện đáp:

- Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, là hành pháp không chắc thật, chẳng phải hành pháp chắc thật. Vì sao?

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa không chắc thật; tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bồ thí Ba-la-mật-đa cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì pháp không nội không chắc thật; pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì chơn như không chắc thật; pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì Thánh đế khổ không chắc thật; Thánh đế tập, diệt, đạo cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì bốn tịnh lự không chắc thật; bốn vô lượng, bốn định vô sắc cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì tám giải thoát không chắc thật; tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì bốn niệm trụ không chắc thật; bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì pháp môn giải thoát không không chắc thật; pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì bậc Cực hỷ không chắc thật; bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện

tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì năm loại mắt không chắc thật; sáu phép thần thông cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì mười lực Phật không chắc thật; bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì pháp không quên mất không chắc thật; tánh luôn luôn xả cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì trí nhất thiết không chắc thật; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni không chắc thật; tất cả pháp môn Tam-ma-địa cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì tất cả hạnh Đại Bồ-tát không chắc thật; quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật cũng không chắc thật.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì trí nhất thiết trí không chắc thật. Vì sao?

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Vì Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với tịnh lục, tịnh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với pháp không nội còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đôi khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với chơn như còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng

đôi khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với Thánh đế khổ còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với Thánh đế tập, diệt, đạo cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với bốn tịnh lự còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với bốn vô lượng, bốn định vô sắc cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tám giải thoát còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa ngài Xá Lợi! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với bốn niệm trụ còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với pháp môn giải thoát không còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với bậc Cực hỷ còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực

nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với năm loại mắt còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với sáu phép thần thông cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với mười lục Phật còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với pháp không quên mất còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với tánh luôn luôn xả cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với trí nhất thiết còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tất cả pháp môn Đà-la-ni còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với tất cả pháp môn Tam-ma-địa cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tất cả hạnh Đại Bồ-tát còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được; đối với quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật

cũng còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Thưa Tôn giả Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa, đối với trí nhất thiết trí còn chẳng thấy tánh không chắc thật có thể nắm bắt được, huống là thấy có tánh chắc thật có thể nắm bắt được.

Bấy giờ, có vô lượng Thiên tử cõi Dục, cõi Sắc đều nghĩ thế này: Nếu thiện nam tử, thiện nữ nhơn nào có khả năng phát tâm cầu chứng quả vị giác ngộ cao tột, như nghĩa hạnh mà Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu xa đã nói, chẳng chứng pháp tánh, thật tế, bình đẳng, thì chẳng rơi vào bậc Thanh văn và Độc giác. Đại Bồ-tát ấy do nhân duyên này rất là ít có, có khả năng làm việc khó làm, phải nên kính lễ.

Cụ thọ Thiện Hiện biết tâm niệm của các thiên tử, bèn bảo họ:

- Đại Bồ-tát ấy chẳng chứng pháp tánh, thật tế, bình đẳng, chẳng rơi vào bậc Thanh văn và Độc giác, chưa phải là hy hữu, chẳng phải là khó. Nếu Đại Bồ-tát biết tất cả pháp và các hữu tình đều chẳng thể nắm bắt được mà phát tâm cầu quả vị giác ngộ cao tột, mang áo giáp công đức, vì độ vô lượng, vô số, vô biên trăm ngàn hữu tình, làm cho chúng đắc Niết-bàn tuyệt đối rốt ráo, thì Đại Bồ-tát ấy mới rất hiếm có, có khả năng làm việc khó làm.

Thiên tử nên biết! Đại Bồ-tát ấy, tuy biết hữu tình hoàn toàn không sở hữu, nhưng phát tâm cầu quả vị giác ngộ cao tột, mang áo giáp công đức, vì muốn điều phục các loài hữu tình, như hữu vi muốn điều phục hư không. Vì sao? Đây các thiên tử! Vì hư không xa lìa, nên biết tất cả hữu tình cũng xa lìa; vì hư không rộng không, nên biết tất cả hữu tình cũng rộng không; vì hư không không chắc thật, nên biết tất cả hữu tình cũng không chắc thật; vì hư không không sở hữu, nên biết tất cả hữu tình cũng không sở hữu. Vì vậy, Đây các thiên tử! Đại Bồ-tát ấy rất là hiếm có, có khả năng làm việc khó làm.

Này các thiên tử! Nên biết, các Đại Bồ-tát mang áo giáp đại bi, là vì muốn điều phục tất cả hữu tình, nhưng các hữu tình hoàn toàn không sở hữu, như có người mang áo giáp đánh nhau với hư không.

Này các thiên tử! Nên biết, các Đại Bồ-tát mang áo giáp đại bi vì muốn lợi lạc tất cả hữu tình, nhưng các hữu tình và giáp đại bi đều chẳng thể nắm bắt được. Vì sao? Đây các thiên tử! Vì hữu tình xa lìa, nên biết áo giáp đại bi này cũng xa lìa; vì hữu tình rộng không, nên biết áo giáp đại bi này cũng rộng không; vì hữu tình chẳng chắc thật, nên biết áo giáp đại bi này cũng không chắc thật; vì hữu tình không sở hữu, nên biết áo giáp đại bi này cũng không sở hữu.

Này các thiên tử! Nên biết, việc điều phục lợi lạc các hữu tình của các Đại Bồ-tát cũng chẳng thể nắm bắt được. Vì sao? Vì hữu tình xa lìa, nên biết sự điều phục lợi lạc này cũng xa lìa; vì hữu tình rỗng không, nên biết sự điều phục lợi lạc này cũng rỗng không; vì hữu tình chẳng chắc thật, nên biết sự điều phục lợi lạc này cũng không chắc thật; vì hữu tình không sở hữu, nên biết sự điều phục lợi lạc này cũng không sở hữu.

Này các thiên tử! Nên biết, các Đại Bồ-tát cũng không sở hữu. Vì sao?

Này các thiên tử! Vì hữu tình xa lìa, nên biết Đại Bồ-tát cũng xa lìa; vì hữu tình rỗng không, nên biết Đại Bồ-tát cũng rỗng không; vì hữu tình không chắc thật, nên biết Đại Bồ-tát cũng không chắc thật; vì hữu tình không sở hữu, nên biết Đại Bồ-tát cũng không sở hữu.

Này các thiên tử! Nếu Đại Bồ-tát nghe việc như vậy, mà tâm chẳng chìm đắm, chẳng kinh, chẳng sợ, cũng chẳng lo buồn, hối tiếc, thì nên biết Đại Bồ-tát ấy tu hành sâu sắc Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Quyển Thứ 342

HẾT